

LÆS OGSÅ

**Naturen er rykket
ind på Sebber
Kirkegård**

/ side 4

**Årets lærling og
årets læreplads**

/ side 6

**Pendler 1100 km
mellem Aarhus
og Gdańsk**

/ side 14

**Mark Emil har
gjort sin passion
til sit job**

/ side 8

INDHOLD

- 03 Leder, Kim Gulbæk
- 04 Naturen er rykket ind på Sebber Kirkegård
- 06 Årets lærling og årets læreplads
- 08 Mark Emil har gjort sin passion til sit job
- 10 Forhandlingsudvalget sætter kursen mod OK26
- 11 Med blikket vendt mod Mekka
- 12 Den bedste tid på året!
- 13 TR Forum i Odense
- 14 Pendler 1100 km mellem Aarhus og Gdańsk
- 15 Kort nyt

GRØNT

6/2025 (49. Årgang)

ISSN 2246-2805

GRØNT er Danmarks største fagmagasin for den grønne branche. Magasinet udkommer 8 gange om året og udgives af Det Grønne Repræsentantskab, Rymarken 4, 8210 Aarhus V.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør:

Kim Gulbæk, 3F Aarhus

Redaktionsudvalg:

Line Bjørndal, 3F Odense GOPS

Villiam Andersen, 3F Holstebro-Lemvig

Karina Bossen, 3F BJMF

Henrik Andersen, 3F Aalborg

Magasinet er uafhængigt af 3F og Det Grønne Repræsentantskab, og artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis repræsentantskabets eller 3Fs holdninger.

LAYOUT & TRYK:

STIBO COMPLETE – STIBOCOMPLETE.COM

FORSIDEFOTO: Maibrit Jürs

DEADLINE FOR NÆSTE UDGIVELSE: 21. november

IDÉER TIL ARTIKLER

Har du et forslag til en artikel eller et indlæg, så kontakt en af vores to journalister:

Maibrit Jürs

redaktion@magasinetgroent.dk

Telefon: 30 31 31 46

Morten Herlev

redaktion@magasinetgroent.dk

Telefon: 26 77 18 59

ANNONCESALG

Stibo Complete

Telefon: 76 26 36 00

Mail: info@stibocomplete.com

ABONNEMENT

GRØNT udsendes til 3F-afdelinger med kollektivt abonnement samt eksterne abonnenter og brancheorganisationer indenfor den grønne branche. Et abonnement koster 85 kr. om året.

VIL DU TEGNE ABONNEMENT?

Så send en mail til redaktion@magasinetgroent.dk

3F-AFDELINGER MED KOLLEKTIVT ABONNEMENT

Sjælland: BJMF, Frederiksborg, Frederiksværk-Frederikssund, København, Midt og Østsjælland, Nordøstsjælland, Storebælt.

Jylland: Als, Bjerringbro-Silkeborg, Esbjerg, Fredericia, Holstebro-Lemvig, Midtjylland, Randers, Ringkøbing-Skjern, Skiveegnen, Aalborg, Aarhus.

Modtager du ikke GRØNT, så kontakt din lokale 3F-afdeling.

KIM GULBÆK
Redaktør

Hvorfor er det vigtigt?

Er der noget mere inspirerende end at opleve mennesker, som brænder for deres fag og med stolthed?

Der er travlt på de danske kirkegårde. Først var det halloween, og lige om lidt er det juletid, hvor besøgstallet i kirkerne stiger. Men inden der rigtig går jul i det, så er der et vigtigt job, der skal gøres. I øjeblikket er man i gang med at pynte gravstederne med gran.

Jeg var så heldig, sammen med to gode kollegaer fra 3F Søhøjlandet og 3F Aarhus, at deltage i årets grandækningsdag ved Linå kirke. Det er altid inspirerende at komme ud og tale med vores medlemmer, når de har tid, og høre om deres erfaringer med grandækningen.

Der sker i det hele taget meget på de danske kirkegårde i disse år. Nogle steder er der fokus på at etablere flere "Vild med vilje"-områder. Andre steder bliver der gjort plads til nye trosretninger, som også skal omfavnes på kirkegårdene med deres særegne ritualer. Det er altid inspirerende at høre medarbejderne på kirkegårdene tale om deres oplevelser ved de forskellige begravelsesceremonier.

Drømmen om at være dyrepasser

Ligesom kirkegårdsfolkene har mange ansvarsfulde opgaver, har også en anden faggruppe nogle virkelige spændende arbejdsopgaver.

Der er nok ikke mange skoleklasser i Danmark, hvor der ikke sidder 1-2 elever, der har tænkt tanken, "at det der job som dyrepasser, det er lige mig!". Men virkeligheden er

også, at det kan være svært at finde læreplads og gennemføre uddannelsen – især, hvis man kun tænker zoologisk have. Jeg er gennem mit arbejde blevet noget overrasket over, hvor forskellige indgange der er til dette fag, og hvor varieret man arbejder. Men en ting har denne faggruppe til fælles: Deres kærlighed til dyr.

En god start på arbejdslivet

Før man bliver en dygtig og passioneret medarbejder, uanset om det er på kirkegården, som anlægsgartner eller som dyrepasser, så skal man lære faget. Det gør man gennem erhvervsuddannelserne.

DR's programserie "Lortelærling" har sat fokus på erhvervsuddannelserne. Der er ingen tvivl om, at de lærlinge, som medvirker i udsendelserne, har oplevet noget, der på ingen måde kan accepteres. Det er godt, at der kommer fokus på lærlingenes vilkår og kvaliteten i praktikken ude i virksomhederne. Jeg oplever dog, det kan være svært at fratage en virksomhed retten til at have lærlinge. Og ja, der findes dårlige lærepladser, men der bliver også arbejdet hårdt i mange brancher for at gøre uddannelse og trivsel i fagene bedre. En god start på arbejdslivet er afgørende for, at vi også fremover får faglærte, som brænder for deres fag.

Gravermedhjælper Ida Simonsen og graver Jens Terp har lagt meget arbejde i at gøre kirkegården ved Sebber Kirke grønnere og mere indbydende.

GRØN KIRKE

Naturen er rykket ind på Sebber Kirkegård

Kirkegården ved Sebber Kirke lokker mange besøgende til takket være et ihærdigt og bæredygtigt anlægsarbejde fra gravermedhjælper Ida Simonsen og graver Jens Terp.

■ TEKST MORTEN HERLEV · FOTO MORTEN HERLEV OG SEBBER KIRKEGÅRD

Udsigten fra kirkegården ved Sebber Kirke er skøn med kig ud over Limfjorden. I forgrunden græsser en flok heste på et stykke eng tilsat høje træer. Før i tiden stod kirkegårdens yderste hække som en slags forsvarsmur mod naturen udenfor. Men sådan er det ikke længere. I dag er paraderne sænket og naturen er flyttet ind på kirkegården i Sebber takket være gravermedhjælper Ida Simonsen og graver Jens Terp.

"Det er blevet in at byde naturen velkommen. Tidligere var det sådan, at alt skulle holdes nede på en kirkegård. Men nu er det ok med det vilde og med ukrudt og hjemhørende arter," fortæller Ida, imens hun viser rundt på den smukt beliggende kirkegård, hvor naturen nu får lov til at gro vildt flere steder.

Hun er i lære som anlægsgartner, og da hun startede som gravermedhjælper på kirkegården i 2023, havde den grønne omstilling været i gang et års tid.

Bed med wauw-effekt

I midten af kirkegården er der anlagt et kæmpestort bed. Her risler vandet ned igennem et frodigt anlæg med hjemhørende planter, blomster, små trædesten, vandhuller og ikke mindst masser af dyreliv.

"Førhen lå der bare en græsplæne. Så en dag tænkte jeg "nu gør jeg det". Og så fjernede jeg græsset og plantede et stort biobed med masser af blomster," fortæller Jens Terp.

Sidenhen har han og Ida udviklet videre på bedet, og Ida mente, der skulle vand til. For lyden af vand giver ro. Så i foråret gik de i gang med at få gravet en 1000 liters vandtank ned, så der kunne blive lavet et bassin og et ålb. Bedet er noget, der bliver lagt mærke til:

"De fleste reagerer med et wauw! Og de fleste, der kommer ind på kirkegården, stopper lige op en gang. Det er dejligt dejligt, at folk går i stå på den måde. Der kommer også mange turister fra Norge og Sverige, og de er ikke vant til at se sådan noget på en kirkegård," siger Ida Simonsen.

En åben invitation

Sebber Kirke blev sidste år certificeret som både Grøn Kirke og Grøn Kirkegård. Det betyder, at kirken forpligter sig til at tænke bæredygtighed med ind i alle arbejdsgange. For eksempel skal der anvendes genbrugsservice og lokale blomster i kirken, og på kirkegården skal den daglige pleje ske med hensyn til naturen.

For Ida og Jens er de grønne rammer om det daglige arbejde med til at give dem energi og gåpåmod, og de får hele tiden nye idéer til grønne tiltag:

"Vi supplerer hinanden godt. Nogle gange er der nogen, som kommer og vil høre noget om det, vi har plantet og spørger

"hvem har fået den idé?". Så må vi svare "det har vi", for vi gør tingene i fællesskab," griner Ida.

Hun synes samtidig, at kirkegårdens grønne og bæredygtige udtryk er med til at bryde grænser ned og invitere folk indenfor:

"Alt det grønne signalerer, at du gerne må være her. Jeg tror også, det er en måde at få yngre menneskers opmærksomhed, og vi kan se, at der kommer mange unge og børnefamilier forbi. Det er vigtigt at give dem et godt forhold til kirken og kirkegården og vise, at det ikke er så farligt."

GRØN KIRKE

Grøn Kirke er et netværk af kirker og kirkegårde, som sætter fokus på emner som klima, biodiversitet, miljø, bæredygtighed og økonomi. Alle kirkegårde kan blive certificerede som grønne kirkegårde. Det kræver blot, at man opfylder en række tiltag, som er beskrevet på Grøn Kirkes hjemmeside. Læs mere på gronkirke.dk

I kirkegårdens store bed er der masser af summen af liv fra insekter. I løbet af sommeren er de vilde blomster begyndt at skyde, græsserne er begyndt at blive høje. Fuglene benytter sig også af vandløbet til lige at få sig noget vand og et lille bad. Mange af kirkegårdens besøgende synes også vandløbet og det rislende vand, giver en hyggelig og afslappende stemning og atmosfære.

Fællesplænen bag kirken og de ukendtes grav. Der er slået stier i græsset på plænen. Det resterende græs får lov til at vokse sig højt til gavn for insekter.

Begge fotos: Sebber Kirkegård

Yonas Hansen: Sådan en, dansk landbrug har brug for

Han er ansvarsbevidst, pålidelig og arbejdsom. Yonas Hansen fra Rødby er Årets lærling 2025.

■ TEKST OG FOTO MAIBRIT JÜRS

"Det er dejligt at mærke, at der bliver sat pris på det, jeg laver," siger den 18-årige landbrugselev Yonas Hansen.

Selv om han står midt i sin egen fejring på lærepladsen i Rødby, har han stadig lidt svært ved at forstå, at han er blevet valgt som Årets Lærling 2025. Men det blev han og det skulle naturligvis fejres med gaver, blomster og taler:

"Yonas, du er nok det, man vil kalde en rigtig god knægt. Det er sådan nogle som dig, dansk landbrug har brug for," sagde den grønne gruppes formand, Allan Busk i sine tale til den unge mand.

Vil arbejde med planteavl

Yonas synes, alle dele af arbejdet på gården er spændende. Han er i gang med fjerde år på landbrugsuddannelsen og når han er færdiguddæret, vil han gerne arbejde med planteavl ligesom på sin læreplads.

I år er det sukkerroerne, der har hans opmærksomhed. Han synes, det er fedt at køre gårdens store, røde roeoptager.

Årets lærling og årets læreplads

Hvert år hædrer GLS-A og 3F i fællesskab dygtige lærlinge og lærepladser på overenskomstdækkede arbejdspladser inden for gartneri, land- og skovbrug. Sidste år gik prisen som årets læreplads til Tropica og prisen som årets lærling gik til Oskar Murberg fra planteskolen Hobby Haven.

Yonas Hansen er Årets lærling 2025. Den 18-årige landbrugselev fra Lolland er både stolt og glad for at få titlen.

"Jeg kan godt lide, at man kan følge med i udviklingen fra såning til høst. Men jeg kan allerbedst lide at se resultatet af mit arbejde, når vi høster," siger han.

Der skal ske noget

I indstillingen beskrev hans læreplads Yonas som meget selvstændig, altid glad og omgængelig og ikke bange for at arbejde hårdt. Særligt det sidste, kan Yonas godt genkende. Der skal nemlig ske noget, når han er på arbejde.

"Jeg kan godt lide at blive holdt i gang. Vi er næsten altid ude i den friske luft og i gang. Og når vejret ikke er med os, er der altid maskiner der skal vedligeholdes. Det er aldrig kedeligt," siger han.

Straks efter receptionen skal han da også ud og så hvede. Der er skam ingen grund til at slappe af, bare fordi man har fået titlen Årets lærling.

Med titlen Årets lærling følger også et rejsegavekort på 5.000 kroner, som Yonas overvejer at bruge på en tur til Spanien til vinter.

Fra venstre: Yonas ene mester Thomas Stentebjerg, GSL-A formand Helle Reedtz-Thott, Årets lærling Yonas Hansen, formand for den grønne gruppe i 3F Allan Busk og Yonas anden mester Jørgen Jaszcak.

Gartneriet PKM er Årets læreplads

Det fynske gartneri løb med titlen som Årets læreplads efter en fin indstilling fra deres lærling.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Anden gang var lykkens gang for gartneriet PKM. Sidste år var gartneriet også blandt de nominerede til titlen som Årets læreplads, men her endte akvarieplanteproducenten Tropica med at løbe med sejren. I år strøg PKM helt til tops. Derfor var der god stemning og højt humør, da de ansatte fra gartneriet var samlet for at modtage prisen tirsdag den 28. oktober.

PKM var blevet indstillet til prisen af lærling Kevin Timmermann. Han havde desværre ikke selv mulighed for at deltage i prisoverrækkelsen, da han var til teoriprøve, men i indstillingen begrundede han nomineringen med, at PKM er gode til at sørge for, at eleverne lærer noget. Derudover er gartneriet altid åben for at løse problemer i fællesskab.

På dagen benyttede direktør Anett Madsen lejligheden til at takke for prisen og for den store indsats, de ansatte gør for at give lærlingene på PKM en god start på

arbejdslivet. Desuden sendte hun en særlig tak til Ena Måhr, der er ansvarlig for oplæringen af lærlinge på gartneriet.

Med prisen følger et gavekort til et pølsevognsarrangement for hele virksomheden.

Det var andet år i træk, PKM var nomineret til titlen som Årets læreplads. I år endte gartneriet også med at løbe med prisen.

Mark Emil har gjort sin passion til sit job

Grønt har mødt Danmarks (måske) største fuglenørd, Mark Emil Christensen, fra Birdnerd.

■ TEKST OG FOTO MAIBRIT JÜRS

Tjik-tjik-tjik-tjik lyder det insisterende fra volieren, da Mark Emil nærmer sig. Den unge amerikanske tårnfalk, Texas, genkender lyden af hans skridt på lang afstand.

"Jeg har selv opdrættet ham. Han er seks måneder nu," fortæller Mark Emil Chri-

stensen, mens han finder en håndfuld fedemelorme frem til den lille fugl.

Mark Emil har gjort hobby til levevej og opbygget sin egen virksomhed, Birdnerd, hvor han kan hyres til at lave underholdende og lærerige shows. Her viser han sine fugle, krybdyr og insekter frem og

formidler sin enorme viden om alt fra evolution til dissektion.

Formidling betyder meget

Fra de mange volierer lyder dybe "uhuu" fra adskillige ugler, skarpe kald fra falke og nogle ubestemmelige grynt, der skal vise sig at komme fra ørken-hornuglen Bubie, der er skruk og ikke helt sig selv i øjeblikket, fortæller den 35-årige dyrepasser fra Ballerup.

Det er tydeligt, at han har en enorm viden om alverdens dyr og fugle, som han begejstret deler ud af. Fakta om levesteder, pasning og meget mere krydret med anekdoter fra sit liv som dyrepasser flyder ud af munden på ham i en lind strøm.

"Formidlingen betyder rigtig meget for mig. Især til børn, som er med til at forme fremtidens klima og natur. Det er vigtigt, at de lærer om naturen, så de kan passe på den," siger han.

Men det er ikke kun børn, der kan få noget ud af at møde Mark Emil og hans dyr. Han laver også shows for voksne og skal for eksempel snart ud at vise sine fugle frem i 3F's landsbrancheklub for dyrepassere. Det er noget, han ser frem til:

"Det er altid sjovt at være ude og lave shows, men det bliver rigtig fedt at tørde igennem med mine kolleger," siger han.

En del af familien

De fugle, Mark Emil har med ude, er trænet hjemme i lejligheden i Ballerup, hvor de er vokset op sammen med Mark Emils datter, Anaya. På en måde er de en del af familien.

"Det er vigtigt, at de vænner sig til at være sammen med børn, så de ikke bliver stressede, når de kommer ud i for eksempel børnehaver. De er vant til at blive holdt og

Dyrepasser Mark Emil Christensens største ugle er den afrikanske savanne hornugle, Atlas. Han er en krabat på næsten to kilo og med et vingefang på 160 cm. I den afrikanske natur ville han kunne tage små gazeller, men i Danmark får han kaniner.

Mark Emil avler selv kaniner til foder. Nogle af kaninerne kommer med ud når han fortæller om sine dyr. Særligt på plejehjem er kaninerne populære til nus og snak. "De sætter tit gang i snakken og får minder frem hos de ældre," fortæller Mark Emil med avls-hannen Benjamin i armene.

Hvis man selv vil opleve Mark Emil Christensen og hans dyr, kan man booke dem til institutioner og private arrangementer. Se mere på birdnerd.dk.

til musik og andre lyde. Jeg kører også ture med dem i bilen for at træne dem i at blive transporteret til shows, så det klarer de helt fint," fortæller han.

Når Bubie ikke lige er skruk, kommer hun også med ud på besøg hos venner og familie.

"Der er altid nogle, der gerne vil give hende en masse opmærksomhed, og det er god træning for hende. Samtidig får jeg en lille pause," griner Mark Emil.

Vild med fugle

"Som barn havde jeg en hvid albino-undulat, der hed Mister Bean. Og så flyttede min brors Grå Jaco også ind på mit værelse. Siden har jeg bare syntes, at fugle er vildt spændende. De har udviklet sig så fantastisk. Evolutionen har virkelig finpudset noget her," siger Mark Emil.

Som barn drømte han om at have en dyrehandel fuld af undulater. I dag drømmer

Udover fugle og kaniner har Mark Emil også padder, krybdyr og insekter med, når han er ude at lave shows. Her er det den afrikanske oksefrø Victor, der med sine 1,9 kilo er den største af Mark Emils frøer.

han stadig om at have papegøjer. For selv om han kan lide alle fugle, er han allermest vild med papegøjer. De skal dog have varme og der er ikke plads til flere dyr i den lille lejlighed, som Mark Emil deler med sin hustru og datter.

"Min største drøm er at få mit eget sted, hvor jeg kan have papegøjer og tukaner inden døre og hvor jeg kan lave shows for publikum," fortæller han.

Tip os

Har du en spændende hobby, du virkelig brænder for? Har du gjort din passion til dit arbejde? Og vil du fortælle din historie? Så skriv til os på redaktion@magasinetgroent.dk

Tårnfalkeungen Texas skal vejes, så Mark Emil kan sikre sig, at den vokser, som den skal.

Forhandlingsudvalget sætter kursen mod OK26

Der var masser af grønne krav på bordet, da forhandlingsudvalget for 3F's grønne gruppe på statens område mødtes.

■ TEKST OG FOTO MAIBRIT JÜRS

Der blev diskuteret, lagt strategier og valgt krav, da forhandlingsudvalget for 3F's grønne gruppe på statens område mødtes. De var samlet i forbundshuset i København for at udvælge de specielle krav, der skal med til overenskomstforhandlingerne for de statsansatte grønne medlemmer i 2026.

Bunker af papir ligger spredt ud over det antracitgrå mødebord og det gælder om at holde tungen lige i munden, når udvalget diskuterer arbejdstid, ansættelsesformer og lønberegningsmodeller, som om de aldrig har bestilt andet.

Men heldigvis er der også plads til spørgsmål fra både de uerfarne og de mere garvede deltagere.

Søren Lundgård har revet en dag ud af kalenderen fra gartnerjobbet i Aarhus for at være med til at udvælge krav til OK26.

Ser fremad

Det er netop i dette mødelokale, at medlemmerne har direkte indflydelse på, hvordan deres løn og arbejdsforhold skal se ud i fremtiden. Som altid er der kommet mange gode krav ind fra medlemmer over hele landet. Og som vanligt er det ønsker om mere i lønposen, der fylder mest.

Snakken falder naturligvis også på OK24. For selvom forhandlingerne gik godt og man fik mange krav igennem, er organisationsaftalen fra 2024 stadig ikke er blevet ført ud i livet. Og frustrationerne er svære at komme udenom.

Men der er ikke andet at gøre, end at se fremad. For OK26 skal stadig på plads.

"Fra 3F's side har vi gjort vores del. Vi afventer Medarbejder- og kompetencestyrelsen og kan ikke gøre mere herfra. Men jeg forventer da, at overenskomsten snart træder i kraft," siger forhandlingsleder, Louise Røssell Wredstrøm.

Spændende at sætte sit præg

En af de mest erfarne af de ti medlemmer i udvalget, er Søren Lundgård. Han arbejder til dagligt arbejder som gartner på Aarhus Universitet, og det er femte gang, han er med i forhandlingsudvalget, når der skal udtages krav.

Som tillidsrepræsentant og fællestillidsrepræsentant er han godt inde i det faglige arbejde. Og han synes, det bliver ved med at være spændende at være med, der hvor han kan få indflydelse på sit og kollegernes arbejdsliv.

"Det er spændende at være med i maskinrummet og få lov at sætte sit præg på vores overenskomst," siger han.

Efteruddannelse

Anlægsgartner og greenkeeper

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

2025

Anlægsgartner kompetencefonden giver dig mulighed for at komme på dét kursus, du brænder for, i arbejdstiden – og med fuld løn.

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

Med blikket vendt mod Mekka

Mikael Thinggaard Hankelbjerg og kollegaerne på Egekirkegården i Holstebro tager sig af og til af muslimske begravelser. Kirkegården er nemlig en af de kirkegårde i landet, der har en særlig sektion for muslimer.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Når du står og kigger ud over rækkerne af gravsteder i den nordlige ende af Egekirkegården i Holstebro er det første, du lægger mærke til, at alle gravsteder er nydeligt vedligeholdt. Hvert gravsted er diskret beplantet med sankthansurt og guldjordbær, så de ikke stikker ud fra det omkringliggende park-agtige udtryk på kirkegården.

Ved nærmere øjekast træder andre detaljer frem. Skriften på gravstenene er nemlig typisk arabisk, og den meget grundige iagttager vil lægge mærke til, at alle gravsteder vender i præcis samme retning: Mod Mekka.

Anderledes oplevelse

Der har været en afdeling for muslimer på kirkegården i Holstebro siden 2001, og Mikael Thinggaard Hankelbjerg er en kirkegårdens gartneriarbejdere, som står for den daglige drift af de muslimske gravsteder. I løbet af den normale arbejdsdag er der ikke nogen forskel på, om han plejer et kristent eller muslimsk gravsted. Men når der er begravelser, så venter der altid en anderledes oplevelse:

"Som regel er der mange flere mennesker med til en muslimsk begravelse. Måske 100-150. Og stemningen er ofte mere afslappet, end de kristne begravelser. Der er ikke nogen, der skuler, hvis der er en mobil der ringer. Ofte er der også en imam med, som siger nogle ord, og jeg har også prøvet en enkelt gang, at der var grædekoner med. Det er heller ikke unormalt, at nogen falder folk spontant på knæ og begynder at bede. Man ved aldrig helt, hvad der venter, men det er så fint. Der skal være plads til det hele," siger Mikael Thinggaard Hankelbjerg.

Mikael Thinggaard Hankelbjerg og kollegaerne står for den daglige drift af den muslimske sektion på Holstebro Kirkegård.

Han fortæller også, at alle muslimer bliver begravet i kister, så der er altid nogen, som bærer kisten på skuldrene hen til gravstedet. Derudover vil gæsterne ofte gerne hjælpe med at dække kisten til. Derfor sørger Mikael for, at der er altid meget sand til stede.

Ny ceremoniplads på vej

I øjeblikket er Mikael og kollegaerne i gang med at udvide den muslimske sektion med 35 ekstra gravsteder, så det totale antal kommer op på 120. Derudover er de i gang med at etablere en rund plads ved kirkegården. Muslimer benytter sig ikke af kapellet, så derfor giver det mening af an-

lægge en slags ceremoniplads tæt ved gravstederne, hvor der bliver lagt chaussesten og sat bænke op.

"Det er sådan et projekt, vi går og arbejder på, når der indimellem opstår et hul i det daglige arbejde," fortæller Mikael Thinggaard Hankelbjerg.

Selvom den muslimske sektion på kirkegården i Holstebro – modsat så mange andre kirkegårde i landet – er i vækst, er det dog langt fra den, der optager mest af Mikael Thinggaard Hankelbjergs tid. Han er typisk med til 2-3 muslimske begravelser om året.

"Den bedste tid på året!"

For gartneriarbejder Merete Gantriis Poulsen er grandækning intet mindre end årets højdepunkt.

Merete Gantriis Poulsen elsker sit arbejde som gartneriarbejder på Mølholm Kirkegård i Vejle. Og hun elsker det ekstra meget om efteråret, når det er tid til grandækning.

"Det er fedt! Jeg elsker det kreative element i det, og at vi har fået frie tøjler til at lave det, vi vil. Så kan man stå ude i det fri og være kreativ, imens man lytter til en lydbog. What's not to like?" spørger Merete begejstret, imens hun er i færd med at sætte gran på et hjerteformet net.

Netop hjerterne er en af de skabeloner, hun ofte tager i brug, når hun skal udtænke kreationer til de i alt 100 gravsteder, hun skal dække med gran.

"De fleste kan godt lide hjerter, så dem laver jeg mange af. Det betyder meget, når folk fortæller én, at det, man har lavet, er flot. Og så er det bare dejligt at gøre andre mennesker glade," siger Merete Gantriis Poulsen.

Alle dekorationer er forskellige

Når det er tid til at dække et gravsted, starter hun altid med at vurdere, hvordan opgaven skal gribes an. Hvilke buske er der plantet ved gravstedet? Hvilken farve har gravstenen? Og har hun mødt pårørende, som har haft særlige ønsker til dekorationen? Herefter går hun i gang med opgaven.

"Jeg har ikke selv opfundet den dybe tallerken. Jeg laver ting, som jeg har fundet inspiration til andre steder fra. Jeg googler efter kreationer på nettet, og der er en facebookgruppe for kirkegårde, jeg følger. Det er fedt at blive inspireret på den måde."

De færdige dekorationer bliver lagt nænsomt ud på gravstederne, og her kommer de til at gøre gavn på flere måder:

"Dekorationerne kan være gode måder at få startet en snak med folk. Der er jo mange pårørende, som kan være i sorg eller bare har brug for at snakke med nogen. Det er vigtigt for mig, at jeg også har tid til at snakke med folk, og her er dekorationerne ofte en god måde at få startet snakken på."

Tillidsrepræsentanter blev opdateret om pensionsordningen

Flere end 200 tillidsrepræsentanter deltog den 8. oktober på PensionDanmarks årlige konference for tillidsrepræsentanter – TR-Forum. Her var der blandt andet fokus på nye tiltag i pensionsordningen.

■ TEKST OG FOTO PENSIONDANMARK

I år foregik arrangementet på Odense Congress Center, hvor tillidsrepræsentanterne blandt andet kunne høre PensionDanmarks administrerende direktør Peter Stensgaard Mørch i samtale med bestyrelsesformand og forbundsformand i 3F, Henning Overgaard.

De to gav en status på implementeringen af PensionDanmarks nye strategi, og i den

anledning blev tillidsrepræsentanterne informeret om to nye produkter, der er på vej i medlemmernes ordning.

Medlemmer med børn med en kritisk sygdom vil fremover kunne få økonomisk hjælp i en svær tid, og hvis medlemmer skulle miste deres arbejdsevne, vil der også her være hjælp at hente.

TR-Forum

TR-Forum er medlemmernes talerør i pensionsordningen i PensionDanmark, hvor de enkelte fagforbund udpeger deres tillidsrepræsentanter. TR-Forum er en del af medlemsdemokratiet i PensionDanmark. Her drøfter tillidsrepræsentanter pensionsordningen – og hvordan den kan gøres bedre. 3F Den Grønne Gruppe har 20 medlemmer af TR-Forum.

Pendler 1100 km mellem Aarhus og Gdańsk

Polske Marcin Kuczyński blev først valgt som tillidsrepræsentant hos BG Anlægsteknik i 2025. Men han har i flere år været det naturlige bindeled mellem 3F, virksomheden og sine polske kollegaer.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Marcin Kuczyńskis liv er delt i to. I to en halv uge arbejder han på højtryk i og omkring Aarhus for anlægsgartnervirksomheden BG Anlægsteknik. Her har han lange arbejdsdage, så han sparer timer op til flere sammenhængende fridage. Derefter tager han turen på 1100 kilometer hjem til byen Gdańsk i Polen, hvor hans kæreste og datter venter. Efter cirka halvanden uge i Polen er det retur til Aarhus og arbejdspladsen.

"Det er en god aftale, vi har fået lavet med hjælp fra 3F. Det passer mig rigtig godt, og det passer også mine polske kollegaer godt. Vi får mulighed for at få meget tid til at være sammen med familien i Polen. Det er meget bedre, end at vi skulle arbejde 37 timer i Danmark hver uge," fortæller Marcin Kuczyński.

Mellemmand

Marcin tog til Danmark for at arbejde for 10 år siden. Da han var god til engelsk, blev han hurtigt ham, de andre polske kollegaer gik til, når de havde brug for hjælp.

"Når der kommer nye kollegaer til Danmark, hjælper jeg dem med ting som MitID, cpr og skattekort. Og så snakker jeg med dem, om der er ting på arbejdet, de vil have ændret."

Derfor var det også helt naturligt for Marcin, at han meldte sig som TR, da muligheden opstod i år. Han repræsenterer nu officielt sine cirka 30 polske kollegaer, hvor langt de fleste er organiseret i 3F. Han synes dog ikke, at TR-tjansen har medført store omvæltninger for ham:

"Jeg kan ikke mærke den store forskel. Jeg snakkede alligevel meget med kollegaerne og 3F, inden jeg blev TR," siger han med et smil.

Marcin Kuczyński er 34 år og tillidsrepræsentant hos BG Anlægsteknik. Han bor dels i Aarhus sammen med sine polske kollegaer og i Gdańsk sammen med sin kæreste og datter.

Hus på vej

Efter 10 år i Danmark har Marcin efterhånden fået et godt kendskab til Danmark og det danske arbejdsmarked. Han synes, der er mange fordele ved at arbejde i Danmark:

"Den danske model er bedre end den polske. I Polen opfører cheferne sig tit som om, de er konger. Den danske model giver nogle klarere regler, og vi er mere lige. Her i Danmark er min chef som en kollega," siger han.

Lønnen er også bedre i Danmark. Dog er der sket meget i Polen på 10 år:

"Da jeg startede med at arbejde i Danmark, tjente jeg to eller tre gange så me-

get, som jeg kunne i Polen. Nu tjener jeg faktisk ikke så meget mere, end jeg kunne i Polen," vurderer han.

Han er stadig rigtig glad for at arbejde i Danmark og for den fleksible arbejdstid, der giver ham mulighed for mange fridage i Polen. Men:

"Jeg savner min familie, når jeg er i Danmark. Så selvom jeg arbejder på den bedste arbejdsplads og har en god chef og gode kollegaer, så drømmer jeg om at vende hjem. Jeg er ved at bygge et hus derhjemme. Når det er færdigt, så tager jeg nok tilbage til Polen.

Lønstigninger til offentligt ansatte

Er du ansat på en kirkegård, i statens skove eller et andet sted i kommunerne, regionerne eller staten, så er der lønstigninger til dig både i oktober og november.

1. oktober er der følgende lønstigninger:

- 0,30 procent til ansatte i kommuner
- 0,42 procent til ansatte i regionerne

1. november kommer der desuden en ekstra lønstigning, som var et resultat af OK24:

- 0,73 procent til ansatte i kommuner
- 0,70 procent til ansatte i regionerne
- 1,31 procent til ansatte i staten.

Husk at holde øje med din lønseddel for at tjekke, at du får dine lønstigninger. Er du i tvivl, eller mangler du at få lønstigningerne, så kontakt din lokale 3F-afdeling.

Husk også, at de fleste får deres løn udbetalt i slutningen af måneden. Så når du skal tjekke, om du har fået din lønstigning 1. november, er det altså den lønseddel, du får i slutningen af november, du skal tjekke.

Har du ferie til gode?

Den 31. december udløber den nuværende ferieafholdelsesperiode. Her er tre tommefingerregler:

- Husk at bede om udbetaling eller overførsel, hvis du har ferie til gode. Ellers går feriedagene tabt.
- Du kan højst få udbetalt eller overført én af dine i alt fem ferieuger – og du skal aftale det med din arbejdsgiver.
- Hvis du vil have feriedagene udbetalt, bliver de automatisk udbetalt til dig senest 31. marts 2026.

Har du været ansat på deltid, ansat hos flere arbejdsgivere samme år, eller er du forhindret i at holde ferie, så gælder der særlige regler. Her kan din lokale 3F-afdeling hjælpe.

Ny gartneruddannelse på JU Beder og Kold College

I GRØNT 5 skrev vi om, at der er kommet en ny gartneruddannelse på Vilvorde. Vi skal for en god ordens skyld også pointere, at det også er muligt at tage den nye uddannelse på både Jordbrugets Uddannelsescenter i Beder og Kold College i Odense.

EFTERUDDANNELSE MED LØN

Er din virksomhed dækket af overenskomst på GLS-A/3F området kan du efteruddanne dig med løn, og virksomheden kan søge refusion.

Tag en snak med din arbejdsgiver eller Den Grønne Konsulenttjeneste.

Læs mere på

dgkt.dk

GLS-A

Få hjælp til kompetenceudvikling hos vores fælles uddannelseskonsulent Bill Vernegren på 2013 8789, bive@glis-a.dk

**DEN GRØNNE
KONSULENT
TJENESTE**

AKTIVITETSKALENDER 2025/2026 / Den Grønne Gruppe

GRUNDUDDANNELSER FOR TILLIDSVALGTE. G1: Fundamentet for fællesskabet + G2: Få flere færdigheder

Den Grønne Gruppe Langsøhus: 24-28 nov. (G1) + 19-23 jan. 2026 (G2) FIU: 1156-25-00-02 + 1256-26-00-02 Rørvig Centret: 17-21 aug. (G1) + 14-18 sep. 2026 (G2) FIU: 1256-26-00-01 + 1156-26-00-01 Langsøhus 23-27. nov (G1) + 18-22. jan. 2027 (G2) FIU: 1156-26-00-02 + 1256-27-00-02	Kommuner og regioner Langsøhus: 10-14 nov. (G1) + 8-12 dec. (G2) FIU: 1154-25-00-05 + 1254-25-00-05 Langsøhus: 12-16 jan. (G1) + 9-13 feb. (G2) FIU: 1154-26-00-01 + 1254-26-00-01	Offentligt ansatte Langsøhus: 23-27. feb (G1) + 23-27 marts (G2) FIU: 1154-26-00-02 + 1254-26-00-02
--	---	--

G3: Bliv en professionel kollega + G4: Tilliden bygger fremtiden. Mange forskellige datoer. Læs mere på fiu.dk

ØVRIGE KURSER OG AKTIVITETER. LÆS MERE OM KURSERNE PÅ FIU.DK

Navn	Dato	Sted	Tilmelding Skal ske gennem den lokale 3F afdeling
Skovarbejdernes julekonference	1. - 2. december 2025	Rørvig Centret	FIU: 2030-25-00-17
Branchekonference – Grønne Dage	4. - 6. maj 2026	Comwell Kolding	FIU: 2034-26-00-06

Husk at sende emner til aktivitetsskalendarer til redaktion@dengronneportal.dk

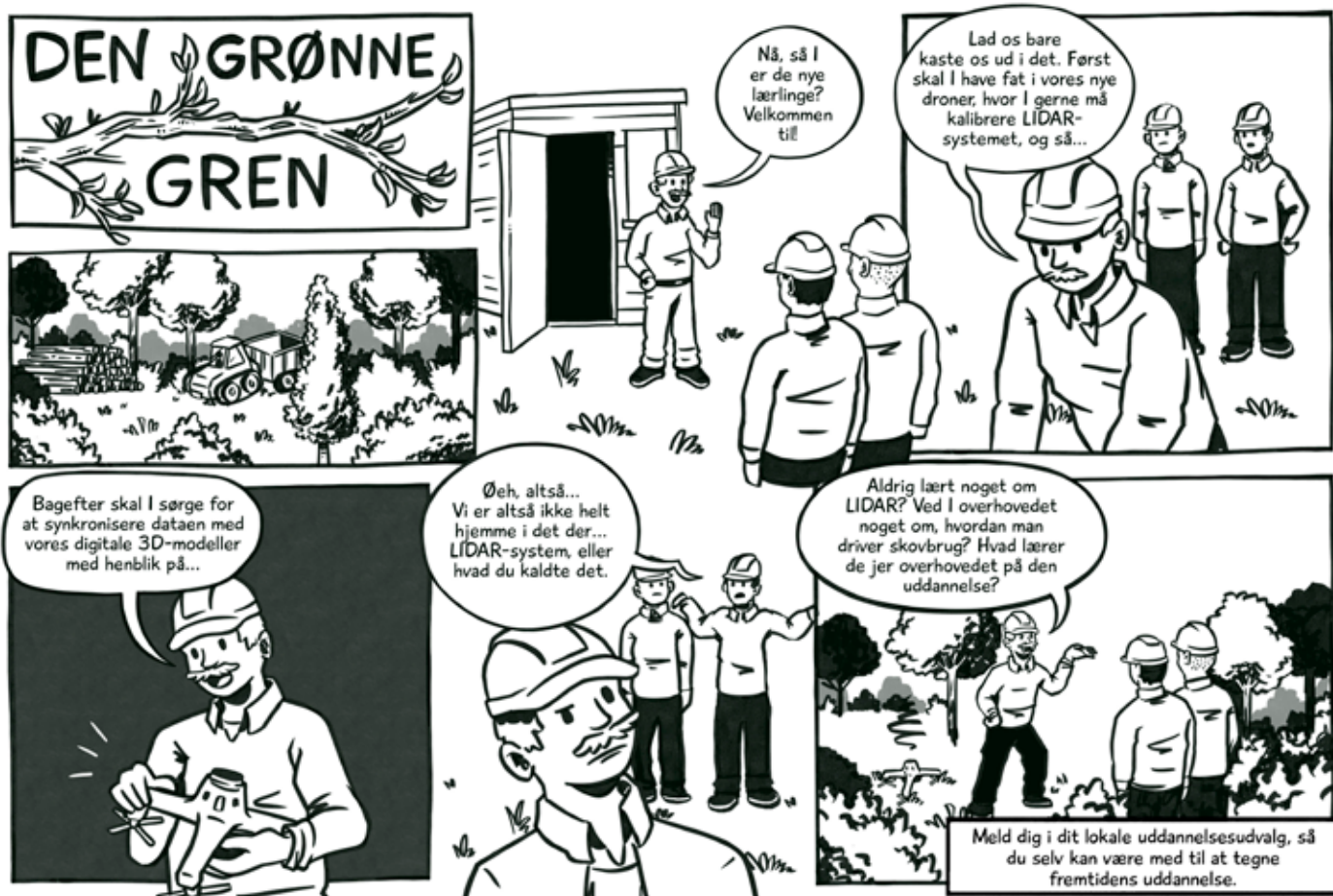

ILLUSTRATION: VALDEFAR

GRØNT – Magasinet for anlægsgartnere / blomsterbindere / groundsmen / dyrepassere / lærlinge og elever / frilandsgartnere / gartneriarbejdere / landarbejdere / greenkeepere / agro-industrien / dyreassistenter / maskinførere / planteskollegartnere / servicegartnere / skovarbejdere / væksthushavende gartnere / kirkegårdsansatte / grønne gårdmænd / jordbrugsteknologer / offentligt ansatte gartnere / mejeriarbejdere og mejerichauffører